

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

17. TÝDEN (25.4.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Na nezakrytých výsadbách brukvovité zeleniny mohou škodit dřepčící. Na ozimé cibuli jsou dospělci i nymfy třásněnek. Na hrachu přibývá listopasů, ale škody zatím bezvýznamné. S prohříváním půdy se bude zvyšovat aktivita drátovců a housenek mūr. Blíží se období kladení květilek. V porostech přibývá užitečných i neškodných druhů hmyzu - nezaměnit za škůdce.

Začínají se ve větším objevovat jarní druhy hmyzu. Zelenina je buď malá, nebo přikrytá textilií, proto na polích zatím mnoho hmyzu není, ale z okolní vegetace se začne postupně stěhovat i do zelenin. Létají dospělci muchnic, kteří jsou místy velmi početní, ale v posledních letech jsou škody nevýznamné, možná někde lokálně v zahrádkách. Místy jsou houfně i „černé mouchy“, které mohou připomínat květily, ale jedná se o neškodné, saprofágní druhy.

Ze škůdců jsou riziková dřepčící na vysázené brukvovité zelenině, v úterý bylo na jednom pozemku i několik brouků/rostlinu, ale s minimem požerků, tzn. akorát přilétli a další je budou následovat - monitorovat nezakryté výsadby 2x týdně a při výskytu škod ošetřit.

Drátovci se objevují, ale další se budou přesunovat ze zimovišť v hloubce k povrchu. Housenky přezimujících druhů mūr na sledovaných lokalitách nezjištěny, ale ty by již měly být plně aktivní, s viditelným poškozením rostlin. Ostatní škůdci pod prahem škodlivost (listopas na hrachu a třásněnky na cibuli). Před náletem většiny škůdců ochrání porosty netkaná textilie, ale nezabrání výskytu škůdců v půdě (drátovci, housenky osenic). Sušší půda snižuje úspěšnost líhnutí květilek, ale s ohledem na vyšší výskyty v loňském roce může být i jarní generace početná - v oblastech kde škodí, začít vysazovat mořenou sadbu a nechat netkanou textilií co nejdéle.

Začínají škodit dřepčící

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- začínají se stěhovat na nezakryté plochy, na některých lokalitách již bude nutné porosty ošetřit.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ponechat netkanou textilií co nejdéle - mechanická ochrana. Při silném výskytu ošetřit porosty. Za současného počasí by měla být dostatečná účinnost pyretroidů, na které může být místy rezistence - nezaměňovat za krátkou reziduální účinnost, kdy po postřiku je v důsledku silné migrace během několika dní počet dřepčíku obnoven na obdobnou nebo vyšší úroveň, jako před postřikem. Kdo má možnost dovést sadbu mořenou cyantraniliprolem (např. přípravek Verimark), bude mít v počátku rostliny chráněné.

Drátovci - larvy kovaříků

- výskyt se zvyšuje, ale další teprve putují k povrchu. U mladých rostlin může dojít k úhynu, u starších rostlin k poškození podzemní konzumní části.

Monitoring - půdní výkopky nebo návnady, orientačně i postupné rozhrnutí vrchních vrstev půdy (cca 15-20 cm) lopatkou nebo sledovat počet drátovců při přípravě půdy. V okolí vadnoucích rostlin prohrabat prstem půdu nebo je celé vyrýpnout a prozkoumat okolí.

Ochrana - na pozemky s drátovci nedávat citlivé plodiny (brambory, salát, kořenová zelenina, cibule...). V závislosti na plodině a registraci je možné použít granulované insekticidy, moření sadby nebo osiva.

Housenky osenic

- housenky osenic přezimují a na jaře pokračují v žíru.

Monitoring - při výskytu požerků hledat v blízkosti poškozených rostlin housenky.

Ochrana - na pozemky s osenicemi nedávat rané druhy. Provést ošetření ve večerních/nočních hodinách, kdy jsou housenky aktivní - za vyšších teplot.

Třásněnky

- na cibuli dospělci a nymfy, na sledovaných lokalitách zatím v nízkých počtech. Na letošních výsevech/sazečce zatím žádné třásněnky.

Monitoring - dospělci i nymfy jsou nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání černé kupičky trusu.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním. Ohroženy porosty, které se budou sklízet v pozdějším období - nymfy vyšší instarů se začnou rozlézat a poškozovat i horní části listů.

Listopasi r. *Sitona*

- do vzcházejících porostů hrachu naletují dospělci listopasů.

Monitoring - v okrajích listů vykousané otvory (zoubkování - zejkování), z rostlin se dají oklepat/nasmýkat dospělci nebo pobíhají po povrchu půdy.

Ochrana - napadení je zpravidla nevýznamné. Ochrana se provádí pouze při silném žíru (výrazné snížení asimilační plochy listů).

Užitečné organizmy

Rostliny jsou malé s minimem škůdců, proto jsou užitečné organismy zatím převážně na okolní vegetaci (přikopy s kvetoucími rostlinami, stromořadí...), odkud budou postupně migrovat do porostů. V současné době převažují různé druhy střevlíků a drabčků, objevují se nesítoví pavouci a začínají první parazitoidi. Někde se mohou ve větším množství vyskytnout různé druhy samotářských včel, některé hnízdí i v půdě.

10 dřepčků různých druhů na rostlinu a minimum požerků signalizuje začátek migrace, výhled počasí vypadá příznivě, škodlivost bude vrůstat

Listopasů na hrachu přibývá, ale zatím neškodí. Dospělec na půdě je dobře maskován.

Dospělci a nymfy třásněnek zůstávají na cibuli pod prahem škodlivosti

Drátovců zatím moc nevidám, ale půda je stále ještě studená

Z užitečných organismů převažují půdní druhy (střevlíci, drabčící), kteří často splývají s podkladem a snadno se přehlédnou, objevují se i pavouci

Predátoři mšic a dalších drobných škůdců vyčkávají spíše na okolní vegetaci, odkud se přestěhují do porostů až za potravou. Čím více je krajina strukturovaná, s dostatkem refugií a alternativní potravy pro užitečné druhy, tím vyšší bývá přirozená regulace některých škůdců.